

Asia C-313/22

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

11.5.2022

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Elegktiko Synedrio (Kreikka)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

28.1.2022

Valittaja:

ACHILLEION Anonymi Xenodocheiaki Etaireia

Vastapuoli:

Kreikan valtio

Pääasian kohde

Muutoksenhaku Elegktiko Synedrion (tilintarkastustuomioistuin, Kreikka) jaoston päätökseen, jolla hylättiin yrityksen tekemä valitus, joka koski talouden, kilpailukyvyyn ja merenkulun apulaisministerin sille määräämää varainhoitoa koskevaa oikaisua.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

SEUT 267 artiklaan perustuva ennakkoratkaisupyynnö koskee kansallista lainsäädäntöä, jossa säädetään ehdottomasta pitkän aikavälin kiellosta luovuttaa tuensaajayrityksen kiinteää omaisuutta.

Ennakkoratkaisukysymykset

Ensimmäinen kysymys:

Muodostaako tuensaajayrityksen myyminen kiinteine omaisuuksineen yksiselitteisesti i) asetuksen 1260/1999 30 artiklan 1, 3 ja 4 kohdassa sekä asetuksen 1685/2000 säännön nro 1 1.9 alakohdassa, ii) asetuksen 70/2001 4 artiklan 3 kohdassa ja iii) asetuksen 1260/1999 38 artiklassa ja 39 artiklan 1 kohdassa, asetuksen 438/2001 4 artiklassa, asetuksen 448/2001 2 artiklan 2 kohdassa, asetuksen 2988/1995 1 artiklan 2 kohdassa ja asetuksen 659/1999 14 artiklassa tarkoitetun niin olennaisen muutoksen yhteisrahoitetun investointitoimen toteuttamiseksi kyseisessä yrityksessä, että se sellaisenaan oikeuttaa antamaan ministeriöiden yhteispäätöksen 192249/EYS 4057/19.8.2002 (ministeriön päätös 9216/EYS 916/12.2–18.2.2004) 18 §:n 5 momentin kaltaisen kansallisen säännösten, jossa säädetään ehdottomasta pitkän aikavälin kiellosta luovuttaa tuensaajayrityksen kiinteää omaisuutta sillä uhalla, että tuen myöntämistä koskeva päätös peruutetaan kokonaan tai osittain ja että maksettu julkinen tuki on maksettava kokonaan tai osittain takaisin?

Toinen kysymys:

Onko i) asetuksen 1260/1999 30 artiklan 4 kohdan, ii) asetuksen 70/2001 4 artiklan 3 kohdan ja tuettavien pienten ja keskisuurten yritysten toiminnan käynnistymisen ajalle tarkoitettuja alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen 4.12 kohdan, iii) asetuksen 1260/1999 38 ja 39 artiklan, asetuksen 448/2001 2 artiklan 2 kohdan, asetuksen 2988/1995 1 artiklan 2 kohdan ja 2 ja 4 artiklan ja asetuksen 659/1999 14 artiklan säännöksiä tulkittava siten, että kiinteän omaisuuden ja itse tuensaajayrityksen myyminen ei aiheuta yhteisrahoitustoimen huomattavaa muutosta tai aiheetonta hyötyä jollekin osapuolelle eikä näin ollen ole vastoin sääntöjä tai peruste periaate tukea takaisin, jos se tapahtuu osakkaiden välisen sisäisen yhtiösopimuksen puitteissa yrityksen elinkelpoisuuden varmistamiseksi edellyttäen, että investoinnin toteuttamiseksi ehdot eivät muutu ja että luovutus tapahtuu sellaisen oikeusjärjestelmän mukaisesti, jossa luovuttaja ja luovutuksensaaja vastaavat luovutushetkellä olemassa olevista veloista ja vastuista yhteisvastuullisesti?

Kolmas kysymys:

Velvoittavatko Euroopan unionin perusoikeuskirjan 17, 52 ja 53 artiklan määräykset ja oikeusvarmuuden periaate, kun niitä tulkitaan yhdessä Euroopan ihmisoikeussopimuksen (ensimmäisen) lisäpöytäkirjan 1 artiklan kanssa, että varainhoitoa koskevaa oikaisua ja tuen takaisinperintää koskevat toimenpiteet, joista säädetään asetuksen 1260/1999 38 artiklan h alakohdassa ja 39 artiklan 1 kohdassa, asetuksen 448/2001 2 artiklan 2 kohdassa, asetuksen 2988/1995 4 artiklassa ja asetuksen 659/1999 14 artiklassa, ovat oikeudenmukaisessa tasapainossa tuensaajan ”omaisuuden” suojelua koskevan oikeuden kanssa, vaikka se johtaisi tuensaajan osittaiseen tai täydelliseen vapautukseen, jopa siinä tapauksessa, että todetaan, että tuettavassa toiminnassa on tapahtunut huomattava muutos tai luovutuksesta on aiheutunut aiheetonta hyötyä?

Asian kannalta merkityksellinen unionin lainsäädäntö

SEUT 108 artiklan 3 ja 4 kohta ja 109 artikla.

Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä 'perusoikeuskirja') 16 ja 17 artikla, 52 artiklan 1 ja 3 kohta sekä 53 artikla.

Euroopan ihmisoikeussopimuksen ensimmäinen lisäpöytäkirja, 1 artiklan 1 kohta.

Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 18.12.1995 annettu neuvoston asetus (EY) 2988/95 (EYVL 1995, L 312, s. 1), 1 artiklan 2 kohta, 2, 4 ja 5 artikla.

Rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä 21.6.1999 annettu neuvoston asetus (EY) 1260/1999 (EYVL 1999, L 161, s. 1), johdanto-osan 4, 5, 7, 26, 27, 41, 43 ja 57 perustelukappale sekä 8 artikla, 30 artiklan 1, 3 ja 4 kohta, 38 artikla, 39 artiklan 1 kohta.

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/1999 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä rakennerahastoista yhteisrahoitettujen toimien tukikelpoisuuden osalta 28.7.2000 annettu komission asetus (EY) 1685/2000 (EYVL 2000, L 193, s. 39), sellaisena kuin se on muutettuna 10.3.2004 annetulla komission asetuksella (EY) 448/2004, liitteessä oleva sääntö nro 1.

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/1999 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä rakennerahastoista myönnettävän tuen hallinto- ja valvontajärjestelmien osalta 2.3.2001 annettu komission asetus (EY) 438/2001 (EYVL 2001, L 63, s. 21), 4 artikla, 7 artiklan 3 kohta.

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/1999 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä rakennerahastoista myönnettävään tukeen liittyvän varainhoitoa koskevan oikaisumenettelyn osalta 2.3.2001 annettu asetus (EY) 448/2001 (EYVL 2001, L 64, s. 13), 2 artiklan 2 kohta.

Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa ja koheesiorahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä asetuksen (EY) N:o 1260/1999 kumoamisesta 11.7.2006 annettu neuvoston asetus (EY) 1083/2006 (EUVL 2006, L 210, s. 25), 105 artiklan 1 kohta, 107 artikla.

Euroopan aluekehitysrahastosta 12.7.1999 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 1783/1999 (EYVL 1999, L 213, s. 1).

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettyyn valtiontukeen 12.1.2001 annettu komission asetus (EY) 70/2001 (EYVL 2001, L 10, s. 33), 4 artiklan 3 kohta.

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan [nykyisin SEUT 108 artiklan] soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annettu neuvoston asetus (EY) 659/1999 (EYVL 1999, L 83, s. 1), 1 ja 14 artikla.

Alueellisia valtiontukia koskevat suuntaviivat (EYVL 1998, C 74, s. 9), 4.12 ja 4.14 kohta.

Asian kannalta merkityksellinen kansallinen lainsäädäntö

Kreikan perustuslaki (Syntagma tis Elladas), 5 §:n 1 momentti, 17 §:n 1 momentti ja 25 §:n 1 momentin d kohta.

Yritysten hallinnoinnista, palkka-asioista ja muista säännöksistä annettu laki 3016/2002 (Nomos 3016/2002 gia tin etairiki diakyvernisi, themata mishthologiou kai alles diataxeis) (Helleenien tasavallan virallinen lehti A' 110), 35 §.

Talous- ja valtiovarainministeriön päätös 179846/EYS 2830/26.6.2002 (Helleenien tasavallan virallinen lehti B' 999).

Talous- ja valtiovarain- ja kehitysyhteistyöministeriöiden yhteispäätös 192249/EYS 4057/19.8.2002 (Helleenien tasavallan virallinen lehti B' 1079), sellaisena kuin se on muutettuna ministeriön päätöksellä 9216/EYS 916/12.2.–18.2.2004, 1–5, 8–14 ja 18 §.

Siviilikoodeksin (Astikos Kodikas) 477 ja 479 §.

Presidentin asetus (prodedriko diatagma) 178/2002 ”Työntekijöiden oikeuksien suojeluun yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä liittyvät neuvoston direktiivin 98/50/EY mukaiset toimet” (”Metra schetika me tin prostasia ton dikaiomaton ton ergazomenon se periptosi metavivasis epicheiriseon, egkatasaseon i tmimaton egkatasaseon i epicheiriseon, se symmorfosi pros tin odigia 98/50/EK tou Symvouliou”) (Helleenien tasavallan virallinen lehti A' 162), 1 §, 2 §:n 1 momentin a ja b kohta, 3 §:n 1 momentti ja 4 §:n 1 ja 2 momentti.

Lyhyt kuvaus tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Genikos Grammateas Perifereias Dytikis Makedoniasin (Länsi-Makedonian alueen pääsihteerin) päätöksellä 4334/14.7.2004 hyväksyttiin toimi ”Enischysi MME tis Perifereias Dytikis Makedonias ston tomea tou Tourismou B' Prokyrixi” (Länsi-Makedonian alueen pk-yritysten tukeminen matkailualalla, hankintailmoitus B') toimenpidekohdassa 4.2. ”Stirixi-Enischysi mikromesaion kai poly mikron epicheiriseon kai proothisi topikon proionton” (Pk-yritysten ja erittäin pienten yritysten tukeminen ja vahvistaminen sekä paikallisten tuotteiden edistäminen) Epiheirisiako Programma tis Perifereias Dytikis Makedonias 2000–

2006 -ohjelmassa (Länsi-Makedonian alueen toimenpideohjelma 2000–2006), jota säännellään asetuksilla 1260/1999 ja 70/2001.

- 2 Tässä yhteydessä yritys Gousios B.-Ntakoumas G.AXE teki Perifereia Dytikis Makedoniasille 10.5.2004 hakemuksen, jolla se pyysi, että edellä mainittuun toimeen sisällytettäisiin investointi, jonka kohteena oli Grevenan kunnassa sijaitsevan hotellin uudistaminen ja nykyaikaistaminen.
- 3 Genikos Grammateas Dytikis Makedoniasin päätöksellä 529/27.1.2005 hyväksyttiin edellä mainitun yrityksen investointihakemus pk-yritysten tukijärjestelmästä ja sen Matkailu-aihekokonaisuudesta AIGLI-nimisen hotellin uudistamista ja nykyaikaistamista varten siten, että kokonaisbudjetti oli 201 900 euroa ja tuen kokonaismäärä 90 000 euroa. Menojen tukikelpoisuuden alkamisajankohdaksi vahvistettiin 10.5.2004 ja loppuunsaattamisen määräajaksi 18 kuukautta investointipäivästä.
- 4 Investoinnin fyysinen kohde oli jo olemassa olevan hotellin rakennusten rakentaminen, kunnostaminen ja muuttaminen sekä hotellilaitteiden hankinta ja energiansäästöjärjestelmän asentaminen. Hankkeen loppuunsaattaminen loisi kolme uutta työpaikkaa.
- 5 Edellä mainittua päätöstä 529/27.1.2005 muutettiin tuensaajayrityksen osakasrakenteen osalta sen 20.9.2006 tekemän hakemuksen jälkeen, ja investoinnin loppuunsaattamista koskevassa päätöksessä 60654/2797/8.6.2006 todettiin, että hyväksytty fyysinen kohde oli toteutettu tukikelpoisuusajan sisällä ja että kolme uutta työpaikkaa oli syntynyt.
- 6 Edellä mainittua hanketta koskevan tarkastuksen jälkeen tarkastusryhmä toimitti 5.11.2009 tarkastuskertomuksen, jossa se ehdotti 90 000 euron suuruisen julkisen tuen kokonaismäärän takaisinperintää lopulliselta tuensaajalta. Yrityksellä ei katsottu tältä osin olleen oikeutta tukeen, koska tuensaajan, AIGLI-hotellin, kirjanpidon ja toimilupien tarkastuksessa kävi ilmi, että valittaja oli 9.11.2006 luovuttanut hotellin rajavastuuyhtiölle nimeltä Gousios Vaios-Monoprosopi EPE, ja näin ollen velvoitetta olla luovuttamatta tuensaajayrityksen kiinteää omaisuutta viiden vuoden ajan investoinnin loppuunsaattamista koskevan päätöksen tekemisestä ei ollut noudatettu, mikä on vastoin edellä mainitun päätöksen 529/27.1.2005 7 §:n 7 momenttia (joka sisältää samanlaisen säännön kuin ministeriöiden yhteispäätöksen asetuksen 192249/EUS 4057/2002 18 §:n 5 momentti).
- 7 Edellä mainittu tarkastuskertomus annettiin tiedoksi valittajalle, joka esitti asiassa vastalauseensa, jotka hylättiin Genikos Grammateas Perifereias Dytikis Makedoniasin päätöksellä.
- 8 Asiassa toimivaltainen virkamies totesi muistiossa 222/19.7.2010 talouden, kilpailukyvyn ja merenkulun apulaisministerille, että Perifereia Dytikis Makedonias oli vastausasiakirjassaan valittajan hakemukseen, joka koski investointiohjelman lopullisen edunsaajan vaihdosta siten, että uusi yritys, joka

ottaisi investointiohjelman vastuulleen, olisi perusteilla oleva yritys nimeltä Gousios Vaios Monoprosopi EPE, ilmoittanut valittajalle, että tämä oli velvollinen säilyttämään kiinteän omaisuuden 8.6.2011 asti.

- 9 Samassa muistiossa ehdotettiin myös julkisen tuen osittaista palauttamista eli 82 500 euron aiheettoman maksun takaisinperintää, koska valittajan saaman 90 000 euron tuen kokonaismäärästä olisi vähennettävä määrä, joka vastaa sitä viiden kuukauden ajanjaksoa, jonka aikana valittaja vastasi hotellin toiminnasta noudattaen siten velvollisuuttaan säilyttää kiinteä omaisuutensa.
- 10 Tämän jälkeen talouden, kilpailukyvyn ja merenkulun apulaisministeri antoi päätöksen 3411/A.PI.3704/3.8.2010, jolla valittajalle määrättiin 82 500 euron suuruinen varainhoitoa koskeva oikaisu, joka vastasi 75:tä prosenttia Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) varoista ja 25:tä prosenttia Programma Dimosion Ependyseonin (julkisten investointien ohjelma) kautta saaduista kansallisista varoista, sillä perusteella, että edellä mainitun ministeriöiden yhteispäätöksen 192249/EUS 4057/2002 18 pykälää oli rikottu.
- 11 Valittaja riitautti tämän päätöksen valittamalla ensin Elegktiko Synedrion ensimmäiseen jaostoon, joka hylkäsi valituksen nyt käsiteltävänä olevalla päätöksellä.

Pääasian asianosaisten keskeiset perustelut

- 12 Valittaja vetoaa tässä valituksessa kolmeen valitusperusteeseen. Ensimmäinen koskee asetuksen 1260/1999 30 artiklan 4 kohdan ja sen kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseksi annetun ministeriöiden yhteispäätöksen 192249/EUS 4057/2002 18 §:n 5 momentin virheellistä tulkintaa ja soveltamista yhdessä suhteellisuusperiaatteen kanssa siltä osin kuin riidanalaisessa päätöksessä katsottiin, että tuensaajayksikön luovuttaminen oli automaattinen peruste maksetun tuen takaisinperinnälle ilman, että oli tarpeen tutkia, oliko investoinnissa tosiasiallisesti tapahtunut huomattava muutos toteuttamisehtojen ja mahdollisen aiheettoman hyödyn osalta.
- 13 Toisessa valitusperusteessa vedotaan olennaisten menettelymääräysten rikkomiseen, erityisesti perustelujen puutteellisuutta ja asiaa koskevien todistelusääntöjen rikkomista koskevaan perusteeseen, koska riidanalaisessa päätöksessä hylättiin valitusperusteet tutkimatta valittajan tältä osin esittämien väitteiden sisältöä eli sitä, että valittaja ei ole saanut riidanalaisesta omaisuuden luovutuksesta aiheetonta hyötyä. Konkreettisesti väitetään yhtäältä, että luovutus yhtiölle tehtiin sen kahdesta osakkasta toisen yhtiölle ja oli välttämätön yrityksen elinkelpoisuuteen liittyvistä taloudellisista ja teknisistä syistä, ja toisaalta, että koska tässä asiassa sovelletaan automaattisesti siviilikoodeksin 479 pykälää, joka on yleinen yritysten luovutuksiin sovellettava kansallinen sääntö, jonka mukaan luovuttaja vastaa luovutuksensaajan kanssa täysimääräisesti luovutetun yrityksen veloista aina yrityksen arvoon asti, oli myös niin, että itse luovutuksella joka tapauksessa varmistettiin, että seuraajayhtiö täytti pitkäaikaiset velvoitteensa.

- 14 Valittajan kolmas valitusperuste koskee Kreikan perustuslain 5 §:n 1 momentin, 17 §:n 1 momentin ja 25 §:n 1 momentin d kohdan, joilla taataan elinkeinovapaus ja omistusoikeus, rikkomista sovellettuna suhteellisuusperiaatteen kanssa. Valittajan mukaan riidanalaisessa päätöksessä on virheellisesti katsottu, että tämän suuruisen varainhoitoa koskevan oikaisun määrääminen valittajalle on ollut lain mukaista, vaikka valittaja oli omalta osaltaan noudattanut kaikkia pitkäaikaisia velvoitteitaan ja vaikka sille maksetun tuen tarkoitus täyttyi.
- 15 Kreikan valtio on pyytänyt, että valitus hylätään.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteista

- 16 Ensimmäisen valitusperusteen osalta Elegktiko Synedrion täysistunto toteaa seuraavaa: Ensinnäkin unionin tuomioistuin on 14.11.2013 antamassa tuomiossaan Comune di Ancona (C-388/12, EU:C:2013:734) käsitellyt asetuksen (EY) 1260/1999 30 artiklan 4 kohdan tulkintaa ja toimen pysyvyysperiaatetta silloin, kun kyseessä on julkisia palveluja koskeva toimeksianto lopulliselta edunsaajajulkisyhteisöltä kolmannelle, joka myös on julkisyhteisö, eikä yrityksen luovutus, eli lopullisen tuensaajan omistusoikeuden täydellinen luovuttaminen ja sen täydellinen siirtäminen kolmannelle yksityiselle osapuolelle, kuten tässä tapauksessa.
- 17 Toiseksi unionin tuomioistuin tulkitsi 8.5.2019 antamassaan tuomiossa Järvelaev (C-580/17, EU:C:2019:391) asetuksen 1698/2005 72 artiklan asiaankuuluvia mutta ei identtisiä säännöksiä tapauksessa, jossa ei ollut kyse rahoitetun laitteiston luovutuksesta vaan vuokrauksesta, toisin sanoen sopimuksellisesta käyttö- ja hyödyntämisoikeuden, ei omistusoikeuden, myöntämisestä.
- 18 Kolmanneksi asetuksen 1260/1999 johdanto-osan 41 perustelukappaleessa ja 30 artiklan otsikossa ja sanamuodossa toimien tukikelpoisuus kytketään pysyvyysperiaatteeseen, ja lähtökohtaisesti tukikelpoisuuden määrittelyssä sovelletaan asiaa koskevia kansallisia sääntöjä asetuksen 1685/2000 säännön nro 1 perusteella.
- 19 Neljänneksi, kuten unionin tuomioistuin totesi 3.9.2014 antamassaan tuomiossa Baltlanta (C-410/13, EU:C:2014:2134, 38 ja 39 kohta), asetuksen 1260/1999 38 artiklan 1 kohta sisältää ei-tyhjentävän luettelon toimenpiteistä, jotka jäsenvaltioiden on toteutettava unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi, mukaan lukien hallinto- ja valvontajärjestelmien (asetus 438/2001) järjestäminen, väärinkäytösten ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja oikaisemiseksi, kun taas asetuksen 1260/1999 39 artiklassa säädetään nimenomaisesti, että jäsenvaltioilla on ensisijainen vastuu väärinkäytösten tutkimisesta ja toimista silloin, kun havaitaan tukitoimen luonteeseen tai täytäntöönpanon tai valvonnan edellytyksiin vaikuttavia merkittäviä muutoksia, sekä tarpeellisten varainhoitoa koskevien oikaisujen tekemisestä.

- 20 Viidenneksi asetuksen 1260/1999 38 artiklan 1 kohdassa ja 39 artiklan 1 kohdassa, asetuksen 448/2001 2 artiklassa ja asetuksen 2988/1995 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun väärinkäytöksen käsitteeseen kuuluvat kaikki unionin lainsäädännön ja siihen liittyvän kansallisen lainsäädännön rikkomiset, eivät ainoastaan ne, jotka ovat aiheuttaneet vahinkoa unionin talousarviolle, vaan myös ne, jotka saattavat aiheuttaa tällaista vahinkoa, myös ilman perintätoimenpiteitä tai seuraamuksia (asetuksen 2988/1995 4 ja 5 artikla) tai täsmällisiä taloudellisia vaikutuksia (ks. tuomio 1.10.2020 Elme Messer Metalurgs, C- 743/18, EU:C:2020:767, 67 kohta).
- 21 Kuudenneksi asetus 70/2001 ja alueellisia valtioneukia koskevat suuntaviivat sisältävät myös sääntöjä, jotka koskevat tukea saavia pienten ja keskisuurten yritysten pysyvyyttä edellytyksenä sille, että valtioneukiohjelmat voidaan vapauttaa ilmoitusvelvollisuudesta Euroopan komissiolle, ja näiden sääntöjen noudattamatta jättäminen velvoittaa valtiot perimään tuen takaisin SEUT 108 artiklan 3 kohdan ja asetuksen 659/1999 14 artiklan perusteella.
- 22 Lopuksi asiaan liittyvissä kansallisissa säännöksissä, jotka olivat perustana maksun määräämiselle valittajalle, eli ministeriöiden yhteispäätöksen 192249/EUS 4057/2002 säännöksissä, lähtökohtaisesti säädetään ehdottomasta kiellosta luovuttaa tuensaajayksikön kiinteää omaisuutta viiden vuoden ajan investoinnin loppuunsaattamisesta, ja tukea hakevan taloudellisen toimijan on hyväksyttävä tämä kiello, jotta sen infrastruktuuri voidaan sisällyttää kyseiseen tukijärjestelmään.
- 23 Täysistunto katsoo, että edellä mainittua oikeudellista järjestelmää on tulkittava perusoikeuskirjan 16, 17, 52 ja 53 artiklan sekä Euroopan ihmisoikeussopimuksen (ensimmäisen) lisäpöytäkirjan 1 artiklan valossa, joissa sallitaan elinkeinovapauden ja omistusoikeuden rajoittaminen oikeutettujen julkisten tavoitteiden saavuttamiseksi, kuitenkin suhteellisuusperiaatetta noudattaen. Näistä syistä ennakkoratkaisupyyntöä esittänyt tuomioistuim esittää ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen.
- 24 Toisen valitusperusteen osalta täysistunto toteaa valittaja väittää kriittisiksi olosuhteita, joissa riidanalainen yrityksen luovutus tapahtui. Valittaja väittää, että a) luovutus tehtiin sen osakkaiden välisellä sopimuksella ja että valittaja, joka oli tuen lopullinen vastaanottaja, teki luovutuksen yhden osakkansa yhtiölle yrityksen elinkelpoisuuden säilyttämiseksi ja pitkäaikaisten velvoitteiden noudattamiseksi, b) luovutus tapahtui noudattaen siviilikoodeksin 477 ja 479 pykälän sekä presidentin asetuksen 178/2002 mukaista järjestelmää, jolla lähtökohtaisesti varmistetaan työpaikkojen suojelu ja säilyttäminen seuraajayrityksessä ja jossa säädetään seuraajayrityksen rajoittamattomasta työnantajavastuusta, ja c) toimen toiminnalliset ja taloudelliset toteuttamisedot eivät ole muuttuneet suhteessa asetuksen 70/2001 mukaisiin tukitavoitteisiin ja Euroopan komission alueellisia valtioneukia koskeviin suuntaviivoihin, koska sekä hotellina toimivan yrityksen tarkoitus että työpaikat ovat säilyneet.

- 25 Täysistunto katsoo, että sen on tarkasteltava valittajan edellisessä kohdassa esittämiä väitteitä perusoikeuskirjan 16, 17, 52 ja 53 artiklan valossa, yhdessä Euroopan ihmisoikeussopimuksen (ensimmäisen) lisäpöytäkirjan 1 artiklan kanssa, kuten edellä on esitetty. Näistä syistä ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin esittää toisen ennakkoratkaisukysymyksen.
- 26 Kolmannen valitusperusteen osalta täysistunto toteaa, että käsiteltävänä olevassa asiassa vallitsevat seuraavat olosuhteet: i) Asetuksen 1260/1999 asiaa koskevat säännökset sisältävät epämääräisiä ja epäselviä oikeudellisia käsitteitä, kuten ”huomattava muutos” ja ”aiheeton hyöty”, joita tulkittiin ensimmäisen kerran vasta vuonna 2013 asiassa *Comune di Ancona* annetussa tuomiossa ja tämän jälkeen toisen asetuksen yhteydessä vuonna 2019 asiassa *Järvelaev* annetussa tuomiossa, ii) riidanalaiset kansalliset säännökset sisältävät sanamuotonsa mukaan ehdottoman kiellon tuensaajayrityksen luovuttamiselle, iii) riidanalainen luovutus on seurausta yrityksen alkuperäisten osakkaiden välisestä yhtiösopimuksesta yrityksen elinkelpoisuuden säilyttämiseksi, mikä periaatteessa oikeuttaa poikkeamaan merkityksellisillä markkinoilla tavanomaisista luovutusta koskevista ehdoista, iv) luovutukseen sovelletaan siviilikoodeksin 477 ja 479 §:ssä sekä presidentin asetuksessa 178/2002 säädettyjä ehtoja eivätkä yrityksen infrastruktuuria vastaavat tarkoitus tai työpaikkojen määrä olleet muuttuneet, v) tuensaaja oli vilpittömässä tarkoituksessa ilmoittanut luovutuksesta etukäteen toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle, joka pystyi ajoissa tutkimaan mahdolliset sääntöjenvastaisuudet ja estämään ne, ja vi) tuen takaisinperintä ei näytä vastaavan korvausta unionin talousarviolle aiheutuneesta täsmällisestä ja mitattavissa olevasta vahingosta. Täysistunto toteaa myös, että unionin tuomioistuimen 26.5.2016 antamassa tuomiossa *Ezernieki* (C-273/15, EU:C:2016:364), jossa oli kyse samankaltaisesta maataloustukijärjestelmästä vaikkakin sellaisesta lainsäädäntökehyksestä, joka ei koskenut tuensaajan pitkäaikaisten velvoitteiden täyttämistä, todettiin, että tuensaaja ei periaatteessa kuulu perusoikeuskirjan 17 artiklan suojan piiriin siltä osin kuin se ei täytä tuen maksamisen edellytyksiä (tukikelpoisuusehtoja).
- 27 Täysistunto katsoo, että käsiteltävänä olevan asian erityisiä olosuhteita ja asiaa koskevia unionin johdetun oikeuden ja kansallisen oikeuden säännöksiä on tarkasteltava perusoikeuskirjan 17, 52 ja 53 artiklan sekä Euroopan ihmisoikeussopimuksen (ensimmäisen) lisäpöytäkirjan 1 artiklan ja oikeusvarmuuden periaatteen valossa. Näistä syistä ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin esittää kolmannen ennakkoratkaisukysymyksen.